

PROGRAM AKTYWNEGO UCZESTNICTWA MŁODZIEŻY W ŻYCIU MIASTA „MŁODY KRAKÓW 2.0” na lata 2018-2023

Rozdział I. Informacje demograficzne

Kraków to miasto starzejące się, w którym rośnie odsetek mieszkańców w najstarszych grupach wiekowych. Wg Rocznika Statystycznego Miasta Kraków¹, w roku 2016, około 10% mieszkańców Krakowa stanowiła młodzież między 13 a 24 rokiem życia (77 335 osób). Tym samym, w 2016 było to 16 549 osób w wieku 13-15 lat (w tym 8 496 mężczyzn), w wieku 16-18 lat 18 462 (w tym 9 364 mężczyzn), w wieku 19-24 lata 42 324 (w tym 21 515 mężczyzn). Dla porównania w 2005 było to ok. 18%.

Młodzież w Krakowie najczęściej wychowuje się bez rodzeństwa (ponad połowa rodzin posiada jedno dziecko), zaś w 1/3 przypadków z jednym bratem lub siostrą. 23% dzieci wychowuje się z jednym z rodziców, najczęściej matką².

Dostęp do edukacji i nierówności edukacyjne

Dane Urzędu Statystycznego w Krakowie na rok 2016/2017³ wskazują, iż w Krakowie funkcjonowały następujące szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne (razem około 38 tys. uczniów):

- 118 gimnazjów – 18 104 uczniów
- 11 szkół specjalnie przysposabiających do pracy – 217 uczniów
- 25 zasadnicze-zawodowe – 2 290 uczniów
- 57 licea ogólnokształcące – 15 922 uczniów
- 28 techników – 11 112 uczniów
- 4 artystyczne ogólnokształcące – 604 uczniów

Dodatkowo, funkcjonowały 74 szkoły policealne – 11 713 uczniów oraz 35 szkół dla dorosłych (gimnazjum, liceum ogólnokształcące) – 2978 uczniów. W tym okresie, działało 21 szkół wyższych, w tym 11 niepublicznych. Liczba studentów wyniosła 154,929. Daje to ogólną liczbę około 200,000 młodych osób uczących się w Krakowie. Warto zaznaczyć, iż w krakowskich szkołach uczą się także dzieci z gmin ościennych, w tym silnie widoczna jest grupa dziewcząt dojeżdżających do liceów⁴.

Wg danych Systemu Informacji Oświatowej (stan na 30 września 2017 r. w roku szkolnym 2017/2018 w Krakowie funkcjonowało:

¹ US w Krakowie, Rocznik Statystyczny Miasta Krakowa 2017, s. 109.

² US w Krakowie, Rocznik Statystyczny Krakowa 2015, za: FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 12.

³ US w Krakowie, Rocznik Statystyczny Miasta Krakowa 2017, s. 176-177.

⁴ US w Krakowie Rocznik Statystyczny Krakowa 2015: FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 14.

- 39 gimnazjów i 77 szkół (szkół podstawowych i liceów ogólnokształcących), w których (po reformie oświaty) funkcjonują oddziały gimnazjalne - 12 291 uczniów (klasy II i III)
- 12 szkół specjalnych przysposabiających do pracy - 215 uczniów.
- 24 branżowe szkoły I stopnia i oddziały zasadniczej szkoły zawodowej (funkcjonujące po reformie oświaty w szkołach branżowych) - 2 148 uczniów
- 62 licea ogólnokształcące - 16 189 uczniów
- 28 techników - 11214 uczniów

Współczynnik skolaryzacji jest wysoki, a Małopolska ma bardzo niski odsetek uczniów przedwcześnie kończących edukację (jedynie 2,8%)⁵.

W ramach systemu edukacji uwidaczniają się nierówności społeczne – obserwowany jest podział na uczniów pobierających naukę w gimnazjach samorządowych (71%) i niesamorządowych (29% uczniów). Trend ten jest słabszy na poziomie edukacji ponadgimnazjalnej – 11% uczniów uczy się w szkołach niesamorządowych. Różnice w jakości edukacji uwidaczniają się szczególnie w wynikach egzaminów gimnazjalnych, gdzie szkoły nie samorządowe uzyskują lepsze wyniki niż niesamorządowe⁶. Badania wskazują, iż dzieci z lepszych gimnazjów rzadziej spędzają czas przed komputerem, częściej uczestniczą w zajęciach pozalekcyjnych, biorą korepetycje, uczestniczą w olimpiadach oraz lepiej znają języki obce⁷. Nierówności edukacyjne może pogłębiać brak dostępu do pomocy socjalnej – w Krakowie obserwujemy bardzo niski odsetek uczniów otrzymujących stypendia i zasiłkami szkolnymi (ok. 3%). Wynika to z przepisów prawa. Dostęp do pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów jest ograniczony wyłącznie spełnianiem kryteriów dochodów określonych w ustawie o pomocy społecznej. W związku z powyższym uczniowie z najuboższych rodzin mają możliwość uzyskania wsparcia w tym zakresie. Niski odsetek uczniów otrzymujących stypendia wynika z niewielkiej liczby osób spełniających kryteria dochodowe i ubiegających się o przyznanie świadczenia.

Miasto Kraków charakteryzują niższe wydatki w edukację niż inne miasta w województwie, choć w ostatnich latach widać trend wzrostowy. Mimo to krakowscy uczniowie osiągają bardzo dobre wyniki w skali kraju, jeśli chodzi o wyniki egzaminów gimnazjalnych i maturalnych⁸. Ewaluacja zewnętrzna instytucji edukacyjnych w większości przyznała gimnazjom ocenę B (*dobrą*) – 41 szkół, 10 otrzymało ocenę C (*dostateczną*), dwie A (*bardzo dobrą*) oraz dwie E (*niedostateczną*). Szkoły ponadgimnazjalne uzyskały albo ocenę A (*bardzo dobrą*) – 9 szkół, lub B (*dobrą*) – 18 (jedynie jedna szkoła C *dostateczną*)⁹.

Rozdział II. Diagnoza potrzeb młodzieży

Diagnoza, która stała się podstawą opracowania programu „Młody Kraków 2.0” została oparta na wynikach badań przeprowadzonych w gronie krajowskiej młodzieży: uczniów gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych oraz studentów. Ich celem było zarysowanie najważniejszych obszarów, w których - z punktu widzenia mieszkającej w Krakowie młodzieży – konieczne są działania poprawiające ofertę miasta dla ludzi młodych.

- Anna Strzebońska z zespołem, 2016, *Diagnoza Krakowskiej Młodzieży. Opracowanie dla Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miasta Krakowa*, Fundacja Rozwoju Badań Społecznych, Kraków. (wraz z załącznikiem: Moduł Analizy Danych Zastanych), cytowany jako FURBS 2016.

⁵ Edukacja dzieci i młodzieży, WUP 2013, za: FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 15.

⁶ OKE 2014-2016, za: FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 190 – wyjątek stanowią szkoły publiczne, prowadzone przez zgromadzenia zakonne.

⁷ Piotr Długosz 2017, *Komentarz do Diagnozy*.

⁸ FURBS 2016.

⁹ UMK, Oświata krakowska w 2014/15, za: FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 23-24.

- Łukasz Maźnica, Seweryn Rudnicki, Jan Strycharz, Barbara Worek, 2017, *Potrzeby, oczekiwania i praktyki młodych. Raport z badania krakowskiej młodzieży na potrzeby prac nad programem Młody Kraków 2.0.*, Centrum Analiz i Ewaluacji Polityk Publicznych UJ, Kraków, cytowany jako CEAPP 2017.
- Barbara Moś, Tomasz Pytko, Agnieszka Duliban-Rokita 2017, *Dozwolone od lat 18stu – raport z badań młodzieży 18-30 mieszkającej w Krakowie*, Kraków, cytowany jako KDO 2017.

Kraków – moje miasto? Niskie poczucie wpływu na rozwój miasta

Młodzież pozytywnie ocenia miasto Kraków i darzy je często sentymentem. Młodzi cenią sobie „klimat miasta”, bogate życie kulturalne oraz duże możliwości rozrywki, komunikację miejską oraz szerokie możliwości rozwoju, edukacyjne i zawodowe (choć młodsza młodzież była mniej zadowolona ze skierowanej do niej oferty edukacyjno-rozwojowej). Podkreślano także dopasowanie miasta do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Negatywne aspekty życia w Krakowie wymieniane przez młodzież to między innymi zanieczyszczone powietrze, źle zagospodarowana lub zaniedbana przestrzeń miejska oraz niskie poczucie bezpieczeństwa¹⁰.

Młodzi ludzie w dużej mierze nie czują się odpowiedzialni za rozwój miasta, odczuwają brak możliwości wpływu na to, co się dzieje w Krakowie. Choć w badaniach pojawiły się także osoby bardzo zaangażowane i o wysokiej motywacji do uczestnictwa. Młodzi oddelegowują troskę o miasto dorosłym, szczególnie władzom Miasta: „Uczniowie nie wierzą w siłę sprawczą swoich potencjalnych działań. Dodatkowo są przekonani, że ich zdanie, jako ludzi młodych, nie ma żadnego znaczenia”¹¹. Wiedza na temat budżetu obywatelskiego jest ograniczona, co może być związane raczej z brakiem edukacji obywatelskiej w szkołach niż z brakiem zainteresowania¹². W badaniach uczniowie z gimnazjum zasugerowali stworzenie „rady młodych”, co sugeruje, że podobne ciało jest potrzebne, ale jego forma lub promocja działań powinna być zmieniona, tak aby objąć działaniami także młodszą wiekiem grupę uczniów (teraz obejmuje uczniów szkół ponadgimnazjalnych)¹³.

Poczucie braku przestrzeni dla młodzieży w mieście

Młodzież odczuwa brak przestrzeni przeznaczonych do spędzania wolnego czasu, nauki, pracy czy działania grupowego, indywidualnej lub wspólnej, o charakterze niekomercyjnym, takiej, która będzie dawać możliwość aktywnego spędzania czasu razem z rówieśnikami¹⁴. Młodzież zauważa komercjalizację przestrzeni miejskiej, co wiąże się z koniecznością posiadania pieniędzy, aby z niej korzystać. Najczęściej młodzież spędza czas w nieodpłatnych obiektach przestrzeni miejskiej: place, miejsca publiczne na terenie dzielnicy, gdzie można „posiedzieć”, parki, bulwary wiślane i inne przestrzenie zielone oraz obiekty sportowe, ale też w przestrzeniach prywatnych. Młodzieży brakuje infrastruktury „na powietrzu”, z której mogłaby korzystać: ławek, stołów, przestrzeni do organizacji ogniska czy grilla¹⁵. Popularnymi miejscami, które wskazała młodzież były: Wojewódzka Biblioteka Publiczna przy ulicy Rajskiej, Arteteka oraz przestrzeń coworkingowa w Galerii Bronowice. Młodzież krakowska deklarowała, że domy kultury kojarzą się z zajęciami dla dzieci i osób starszych¹⁶.

¹⁰ FURBS 2016: 56-57; CAEPP 2017.

¹¹ FURBS 2016: 11.

¹² CAEPP 2017: 22.

¹³ FURBS 2017: 12.

¹⁴ FURBS 2016; CAEPP 2017.

¹⁵ FURBS 2016: 41; CAEPP 2017: 63-64.

¹⁶ FURBS 2016: 27, 40.

Jeśli chodzi o istniejące przestrzenie dla młodzieży – w Krakowie działają placówki wsparcia dziennego i młodzieżowe domy kultury. W zajęciach stałych organizowanych przez młodzieżowe domy kultury, w szczególności artystycznych, sportowych i przedmiotowych, uczestniczyło ok. 16000 uczestników. W roku 2017 funkcjonowało łącznie 36 placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków, które oferowały 2113 miejsc. Liczba osób korzystających wyniosła 3521¹⁷. Placówki wsparcia dziennego zapewniają ofertę dla młodzieży adekwatną do rozpoznanych zainteresowań i potrzeb bytowych, rozwojowych, emocjonalnych, społecznych. W ramach oferty, oprócz zajęć prowadzonych w placówkach, młodzież ma m.in. możliwość uczestniczenia w życiu kulturalnym miasta poprzez wyjścia do kina, teatru, na koncerty, muzeum, a także korzystania z oferty sportowej (m.in. basen, kręgle, lodowisko). Jednakże młodzież uczestnicząca w badaniach podkreślała, że placówki postrzegane są jako przeznaczone dla młodzieży wykluczonej lub zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Postawa obywatelska i udział w wolontariacie

Młodzież ocenia negatywnie poziom edukacji obywatelskiej w szkołach – temat jest niewystarczająco często podejmowany w ocenie uczniów, a szkoła nie przygotowuje ich do podejmowania działań społecznych czy obywatelskich, czy np. udziału w Budżecie Obywatelskim¹⁸. Diagnozowana jest niska i przeciętna wiedza na temat organizacji pozarządowych i wolontariatu (61% młodzieży gimnazjalnej ma niską lub brak wiedzy na temat organizacji pozarządowych i wolontariatu) – mniejsza wiedza deklarowana przez chłopców. Co więcej, poziom wiedzy nie poprawia się przez trzy lata edukacji w gimnazjum – co świadczy o małym zaangażowaniu szkoły w kształtowanie tego obszaru wiedzy¹⁹.

Przeprowadzone badania pokazują niejednoznaczny obraz zaangażowania na rzecz dobra innych, wolontariatu. Według raportu CAEPP, młodzież posiada różnorodne doświadczenie zaangażowania wolontariackiego – stałego i dorywczego (uczniowie)²⁰: „Badana młodzież może zostać opisana jako grupa osób o względnie wysokim zaangażowaniu społeczno-obywatelskim. Młodzi udzielają się na różne sposoby, powszechne jest u nich zaangażowanie wolontaryjne w zróżnicowanych przedsięwzięciach realizowanych przez organizacje pozarządowe, czy instytucje publiczne.” Raport FURBS²¹ podkreśla sporadyczne zaangażowanie i raczej utylitarną postawę wśród młodzieży: „Młodzi nie angażują się z przekonaniem w pełnione w szkole role społeczne, w ich opinii nie przynosi to wymiernych korzyści. Nie podejmują także aktywności związanych z wolontariatem, wspólnie wspierają jedynie akcję Szlachetna Paczka.” Według badania 8% młodzieży spędza wolny czas działając w organizacji lub będąc wolontariuszem²².

Ponadto, badania KDO z roku 2017, wskazały na potencjał obywatelski młodych ludzi powyżej 18 roku życia, którzy uczą się i studiują w Krakowie, w dużej mierze pochodzących spoza Krakowa. Młodzież ta dopiero po przyjeździe do Krakowa (do szkoły, na studia) realizuje się społecznie, znajdując odpowiednie ku temu warunki, ludzi, klimat. Młodzież ta angażuje się w imprezy miejskie,

¹⁷ Informacja otrzymana przez MOPS.

¹⁸ CEAPP 2017: 22.

¹⁹ KNSS UJ 2009, Aktywność społeczna młodzieży gimnazjalnej w Krakowie, za: FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 89.

²⁰ CAEPP 2017: 6.

²¹ FURBS 2017: 9.

²² FURBS 2017: 39.

wolontariat, prace organizacji pozarządowych, samorządu terytorialnego, realizuje inicjatywy lokalne, projekty społeczne. Zdecydowanie częściej są to też kobiety niż mężczyźni.

Badania²³ pokazują większe zaangażowanie młodzieży gimnazjalnej niż tej ze szkół ponadpodstawowych – 77% dziewcząt i 58% choćby kilka razy w roku bierze udział w działaniach jako wolontariusz, z czego 20% chłopców i 30% dziewcząt co najmniej raz w miesiącu. W liceum zaangażowanie spada i deklaruje je 64% dziewcząt i 45% chłopców. Według badań w gimnazjach²⁴, prawie połowa uczniów miała doświadczenie wolontariatu (48%) lub jest członkami organizacji, głównie organizacji sportowych (43%). Uczniowie w większości nie brali udziału w akcjach o charakterze politycznym lub społecznym. Popularne są jednorazowe akcje, zwłaszcza charytatywne.

Badania uczniów szkół gimnazjalnych wskazują, że samorząd szkolny odgrywa ważną rolę w życiu szkolnym: ponad 60% gimnazjalistów uważa, że jest potrzebny lub bardzo potrzebny²⁵. Pozytywnie oceniają jest działanie (56% dobrze i bardzo dobrze): reprezentuje uczniów, realizuje potrzebne działania oraz angażuje w nie uczniów. Równocześnie, uczniowie nie wierzą, że samorząd ma realny wpływ na szkołę. Aktywni działacze na rzecz samorządu szkolnego stanowili ogółem 31% uczniów, zaś uczniowie wspomagający - 34%. Część uczniów (ok. 17%) zna działanie realizowane przez Urząd Miasta Krakowa „Samorządowa Liga Mistrzów”: zostało ona pozytywnie ocenione, choć w opinii młodych wymaga lepszej promocji.

Aktywność młodzieży na rynku pracy

W opinii młodzieży szkoła w małym stopniu przygotowuje do decyzji edukacyjnych i zawodowych, skupiając się na przygotowaniu do egzaminów²⁶. Jak wskazuje raport, „młodzi chętnie – np. podczas lekcji wychowawczych – spotkaliby się ze studentami kierunków, które biorą pod uwagę, jako przyszłe obszary swojego kształcenia. Obecnie takie działania podejmowane są jedynie w nielicznych klasach.” Z drugiej strony, w Krakowie działa program „Droga do przedsiębiorczości”, w ramach którego w roku szkolnym 2016/2017 w 23 gimnazjach i w 36 szkołach ponadgimnazjalnych, odbył się szereg inicjatyw: projekty edukacyjne w szkole i poza nią, doradztwo, spotkania z rodzicami.

Nastolatki raczej nie podejmują pracy, a ich pierwsze doświadczenia zawodowe zdobywają po osiągnięciu pełnoletniości, najczęściej pracując podczas wakacji, choć niektórzy łączą pracę z nauką w szkole ponadpodstawowej.²⁷ Jedynie 7% osób między 15-19 lat w Polsce pracuje, w porównaniu do 21% w Unii Europejskiej (Małopolska podobna do trendu w Polsce). Co warto zaznaczyć, wskaźniki pracy młodzieży są najwyższe dla krajów wysoko rozwiniętych²⁸. W kwietniu 2018 w Grodzkim Urzędzie Pracy w Krakowie zarejestrowane były 825 osoby do 25 roku życia (w tym 493 kobiet)²⁹.

Młodzież jako odbiorcy wydarzeń kulturalnych

W rankingu samorządów zaangażowanych w kulturę przygotowanym przez Narodowe Centrum Kultury Kraków jest w czołówce. Corocznie tylko z oferty z oferty miejskich centrów, domów i ośrodków

²³ MIRABO 2015, Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Krakowa, za: FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 92.

²⁴ UJ 2017, Krakowscy gimnazjaliści. Raport z badań. Kraków. s. 20-22.

²⁵ UJ 2017, Krakowscy gimnazjaliści. Raport z badań. Kraków.

²⁶ CEAPP 2017: 7.

²⁷ CEAPP 2017: 25.

²⁸ Chrabąszcz i inni, 2015, Ludzie młodzi a nierówności społeczne, UEK, Kraków: za: FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 19.

²⁹ Grodzki Urząd Pracy 2018. <http://www.gupkrakow.pl/dane-statystyczne>

kultury korzystają niemal 824 tys. osób, ponad 33,8 tys. to członkowie kół i klubów działających w tych instytucjach, zaś ponad 19,5 tys. to absolwenci zorganizowanych przez te instytucje kursów. I choć oferta kulturalna miasta jest wysoko oceniana przez mieszkańców – jako różnorodna, zaspakajająca ich potrzeby, biorący udział w badaniu młodzi ludzie poniżej 25 roku życia ocenili ją trochę niżej niż reszta grup wiekowych (4,25 w porównaniu do 4,41 w całej próbie)³⁰. Jak pokazuje diagnoza FURBS, młodzi ludzie cenią sobie to że w Krakowie dużo się dzieje, choć pojawiały się głosy, że powinno być więcej wydarzeń skierowanych właśnie do młodzieży³¹. Występują trudności z dotarciem do informacji na temat wydarzeń (brak jednego miejsca w sieci zbierającego różnorodne wydarzenia); inne bariery uczestnictwa wymieniane przez badaną młodzież to cena biletów i brak czasu na taką aktywność³². Pojawiła się sugestia ze strony młodzieży organizacji otwartych imprez plenerowych, zwłaszcza w okresach wolnych od nauki. Z drugiej strony, raport AGROTEC³³ przestrzega przez zbyt silnym naciskiem na organizację jednorazowych wydarzeń, sugerując zwrócenie uwagi na edukację kulturalną.

Oprócz szerokiej oferty wydarzeń kulturalnych Miasto oferuje młodzieży różnorodne formy spędzania wolnego czasu poprzez udział w zajęciach i wydarzeniach kulturalnych. Młodzieżowe Domy Kultury (ilość: 11) oferują zajęcia o różnorodnym charakterze. W 2016/2017 roku, prawie 17,000 młodych osób uczestniczyło w stałych formach zajęć (najczęściej w zajęciach artystycznych, sportowych i przedmiotowych). W placówkach rekreacyjno-sportowych (trzech) jest ok. 16,000 uczestników stałych. Uwzględniając uczestników form okazjonalnych to 140,000 uczestników³⁴. W 2017 roku Biblioteka Kraków (i jej filie) zorganizowała 1700 wydarzeń dla dzieci i młodzieży, w których wzięły udział 33 523 osoby. Aktywni czytelnicy bibliotek to 6 995 osób w wieku 13-15 lat i 7 444 osób w wieku 16-19 lat. Rośnie liczba muzeów i oddziałów muzealnych, oraz liczba zwiedzających, w tym bardzo częste są wizyty młodzieży szkolnej w zorganizowanych grupach (500,000 wizyt).

Potrzeba budowania otwartości młodych

Krakowską młodzież cechuje niskie zaufanie społeczne³⁵. Krakowska młodzież poprzez przebywanie w grupach homogenicznych, ma problemy z rozumieniem wypowiedzi wieloznacznych oraz odznacza się małą refleksyjnością w zakresie rozumienia motywów innych ludzi, czy też zachowań innych od oczekiwanych³⁶. Badania ogólnopolskie wskazują, iż postawy zamknięte (homofobiczne czy mniejsza otwartość na cudzoziemców) są częstsze wśród chłopców³⁷.

Waga przestrzeni wirtualnej i intensywność korzystania z internetu

Internet to kluczowa przestrzeń aktywności młodzieży. Według badań z roku 2015³⁸, większość uczniów korzysta z Internetu codziennie, a prawie połowa ponad 2 godziny dziennie. Gry konsolowe to domena chłopców – w szkole podstawowej ponad połowa z nich korzysta z nich codziennie przez

³⁰ AGROTEC, 2015, *Raport końcowy z badania sektora kultury. Krakowska kultura – stan obecny i perspektywy rozwoju*. Warszawa.

³¹ FURBS 2016: 59.

³² CEAPP 2017: 6.

³³ AGROTEC, 2015, *Raport końcowy z badania sektora kultury. Krakowska kultura – stan obecny i perspektywy rozwoju*. Warszawa.

³⁴ Urząd Miasta Krakowa, Wydział Edukacji, 2017, *Oświata krakowska w roku szkolnym 2016/2017*, Kraków. https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=27366,s.36-37.

³⁵ FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 102.

³⁶ Iwona Sikorska 2017 „Komentarz do wyników Diagnozy”.

³⁷ CBOS, Młodzież 2013, za: FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 72-73.

³⁸ MIRABO 2015, Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Krakowa, za: FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 132-137.

ponad 2 godziny (46%). Dziewczęta preferują spędzanie czasu online korzystając z portali społecznościowych i komunikatorów – ponad 50% powyżej 2 godzin dziennie. Duża jest liczba osób, które z internetu korzystają ponad 5 godzin dziennie – około ¼ dziewcząt i chłopców ze szkół gimnazjalnych i ok. 15% ze szkół ponadpodstawowych, oraz korzystających z niego w godzinach nocnych. W ciągu ostatnich 6 lat wzrósł odsetek osób zagrożonych uzależnieniem od internetu – z 6% do 11% wśród gimnazjalistów, i 5% do 8% wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Dla młodych ludzi rzeczywistość wirtualna przeplata się ze światem fizycznym, stanowi jego naturalne przedłużenie (CAEPP 2017). Ich aktywność w sieci to przede wszystkim portale społecznościowe, ale także poszukiwanie informacji, instruktaży. Posługiwanie się Internetem nie oznacza jednak świadomości mechanizmów rządzących światem online, ani kompetencji tworzenia mediów. Świadomość ta przekłada się zaś na bezpieczeństwo młodych ludzi w sieci.

Bezpieczeństwo w szkole

W szkole młodzi w większości czują się bezpiecznie (73%) – najmniej bezpiecznie czują się uczniowie gimnazjum (59%)³⁹. Uczniowie spotykają się z przemocą i agresją w szkole, przez co nie czują się w niej w pełni bezpiecznie – mieli takie doświadczenia lub obserwują je wśród rówieśników – np. dokuczanie, kłótnie, dogadywanie czy przepychanie się w kolejce po obiad. Przemoc werbalna to doświadczenie przede wszystkim uczniów szkół gimnazjalnych i zawodowych. W opinii młodych, nie zawsze występuje reakcja nauczyciela na takie sytuacje⁴⁰. W roku 2015⁴¹, wśród uczennic III klas gimnazjalnych, 45% było sprawczyniami przemocy, a 35% ofiarami przemocy, wśród uczniów – 60% było sprawcami, zaś 44% ofiarami. W szkołach ponadgimnazjalnych (II klasa) przemoc była rzadsza, ale dalej 25% dziewcząt było ofiarami przemocy, oraz 34% chłopców. Formy przemocy to najczęściej bycie w grupie dokuczającej innym, rozpoczynanie bójk, uczestnictwo w grupie, która uczestniczy w bójkach lub celowe niszczenie własności prywatnej lub publicznej. Agresja kierowana jest także w stronę pedagogów (także z wykorzystaniem internetu).

Rozdział III. Rekomendacje sformułowane przez diagnozę FURBS i CAEPP (skrót głównych wniosków):

1. Działania przewidziane w ramach programu powinny koncentrować się na młodzieży szkolnej (w obecnym wieku gimnazjalno-licealnym), gdyż to oni odczuwają deficyty adresowanej do niej oferty rozwoju bądź spędzania czasu wolnego.
2. Rekomenduje się wykorzystanie potencjału młodzieży studiującej i pracującej do aktywizacji i rozwoju młodych ludzi poniżej 18 roku życia.
3. Warto podjąć także starania o stworzenie/odnowę kanałów komunikacji między młodymi ludźmi, a miastem, tak, aby zwiększyć ich efektywność i wykorzystać te, którymi posługuje się młodzież.
4. Aktywne włączanie nauczycieli, organizacji pozarządowych, liderów środowiskowych, osób pracujących z młodzieżą i młodzieżowych działaczy w działania podejmowane w ramach programu

³⁹ FURBS 2016: 52.

⁴⁰ FURBS 2016; MIRABO 2015, Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Krakowa, za: FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 175.

⁴¹ MIRABO 2015, Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Krakowa, za: FURBS 2016, Moduł Analizy Danych Zastanych, s. 174.

Młody Kraków, jako osoby informujące młodzież o zadaniach programu i innych inicjatywach w mieście i zachęcające/moderujące ich udział.

5. Uwzględnienie przedsięwzięć dających młodym realne narzędzia praktycznego włączania się w życie miasta lub życie lokalnej wspólnoty, możliwości realizacji projektów obywatelskich ze wsparciem w formie coachingu/moderowania

6. Uwzględnienie działań ukierunkowanych na kształcenie u młodych postaw przedsiębiorczych oraz liderkich.

7. Większe otwarcie miejskich instytucji kultury dla młodzieży szkolnej, w tym poszerzenie ich dostępności poprzez zniesienie lub ograniczenia istniejących barier ekonomicznych (tu np. bezwarunkowo bezpłatne wejście do muzeum dla młodzieży, czy większy zakres ulg w instytucjach artystycznych).

8. Stworzenie/ aranżacja miejsc, w których młodzież może w sposób swobodny spędzić czas w różnorodny sposób. Młodzieży brakuje również zielonych parków, wypełnionych ławkami i stołami oraz miejsc na świeżym powietrzu, gdzie można byłoby zorganizować ognisko czy grilla, bez konieczności wyjeżdżania poza granice miasta. Krakowska młodzież skarży się również na niewystarczającą ilość miejsc, które umożliwiałyby aktywne spędzanie czasu.

9. Budowania większej otwartości młodych na zmiany społeczne zachodzące w mieście, oraz podjęcie działań integrujących młodzież z osobami „niewidzialnymi” w mieście (jak niepełnosprawni, mniejszości narodowe, czy etniczne).

10. W ocenie uczniów istnieje kłopot z dotarciem do oferty kulturalnej miasta. Zgodnie z ich propozycją powinien powstać fanpage na Facebooku, który informowałby o najważniejszych wydarzeniach w Krakowie. Warto zaznaczyć, że to Internet, a w szczególności portale społecznościowe, stanowią dla młodych główne źródło informacji na temat organizowanych wydarzeń. Inne źródła informacji to radio, plakaty oraz informacja od znajomych.

Rozdział IV. Przegląd wybranych działań skierowanych do młodzieży realizowanych przez Miasto Kraków

Młodzieżowa Rada Krakowa została powołana Uchwałą nr XCVII/1449/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 19 lutego 2014 r. W roku szkolnym 2017/2017 Rada liczyła 25 Młodzieżowych Radnych, wybranych spośród uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Gminy Kraków, na roczną kadencję. Działania objęły organizację debat tematycznych, szkoleń, konferencji, współpracę z samorządami szkolnymi, organizację prawyborów prezydenckich, promocję aktywności w samorządach szkolnych, zgłoszenie projektu do Budżetu Obywatelskiego, dialog z Radą Miasta.

W ramach **programu aktywizacji społecznej młodzieży „Młody Kraków”** (Uchwała Rady Miasta Krakowa Nr LXX/908/09 z dnia 29 kwietnia 2009 roku) Biuro MOWIS Urzędu Miasta Krakowa realizuje działania, wypracowane w środowisku lokalnym dobre praktyki, które służą wzmocnieniu postaw prospołecznych młodzieży.

1. **Samorządowa Liga Mistrzów** to całoroczny konkurs, w ramach którego samorządy uczniowskie gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych mogą prezentować swoje najlepsze akcje, wymieniać się

wiedzą i doświadczeniem z pracy na rzecz społeczności uczniowskiej oraz integrować w szerszej wspólnocie młodych aktywnych społecznie osób. Uczestnictwo w SLM dostarcza uczniom dodatkowej motywacji do aktywności w działaniu na rzecz rówieśników oraz pozwala odkryć nowe formy działania poprzez obserwację dokonań innych szkół. Współzawodnictwo samorządów w ramach Ligi polega przede wszystkim na przygotowywaniu jednej superakcji co miesiąc. Po jej raportowaniu na stronie www.mlodziej.krakow.pl jest ona oceniana przez jurorów. Ponadto superakcje oceniają także przedstawiciele samorządów, którzy przyznają swoją nagrodę. Nagrodą dla trzech najlepszych samorządów w obydwu kategoriach wiekowych są Złote, Srebrne i Brązowe Berło Kraka.

2. **Krakowska Akademia Samorządności.** KAS to szkoła aktywności społecznej dla uczniów szkół ponadpodstawowych Krakowa. Podczas zajęć w ramach KAS młodzi ludzie, uczniowie gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych pozyskują praktyczną wiedzę i umiejętności potrzebne w pracy społecznej i działalności na rzecz społeczeństwa obywatelskiego. Cykl zajęć obejmuje 8 spotkań szkoleniowych, kształcących umiejętności społeczne uczestników (36 godzin szkoleniowych). Tematy warsztatów to m.in. „Umiejętności negocjacyjne”, „Tworzenie projektów społecznych”, „Wolontariat w praktyce”, „Zasady tworzenia budżetu obywatelskiego i pracy Młodzieżowej Rady Miasta”, „Zagrożenia cyberprzestrzeni”.
3. **Młodzieżowe Inspiratorium Aktywności „Młodzi w akcji”**
Młodzieżowe Inspiratorium Aktywności „Młodzi w akcji” to olimpiada projektów społecznych, w której wziąć udział mogą uczniowie krakowskich szkół z klasami gimnazjum, szkół ponadgimnazjalnych oraz studenci uczelni wyższych. W ramach „Młodych w akcji” uczestnicy realizują własny projekt, służący ich grupie rówieśniczej lub społeczności lokalnej i nauczyć się współpracy z innymi. Projekt musi dotyczyć jednego z siedmiu obszarów:
 - działania na rzecz środowiska lokalnego,
 - działania na rzecz osób niepełnosprawnych lub potrzebujących,
 - promocja sportu i zdrowego stylu życia,
 - działania proekologiczne i troska o zwierzęta,
 - promocja wiedzy historycznej i postaw obywatelskich
 - promocja sztuki i działań artystycznych
 - promocja przedsiębiorczości
4. **Integracja środowiska młodzieżowego.** Integracji środowiska, a jednocześnie motywowaniu nastolatków do aktywności społecznej służą organizowane cyklicznie imprezy towarzyszące Akademii, podnoszące prestiż osób uczestniczących w projekcie: Karnawałowy Bal Młodych Liderów, wyjazdy integracyjno-szkoleniowe: Rajd samorządów uczniowskich, Samorządowy bieg na orientację, Samorządowy turniej sportowy, Gala Młodych Liderów, podczas której absolwenci akademii otrzymują certyfikaty ukończenia kursu liderów młodzieżowych oraz prezentują zrealizowane przez siebie projekty społeczne na rzecz rówieśników.
5. **Magazyn „Śmigło”.** Wsparciem w dorastaniu jest wydawane przez miasto czasopismo aktywnych nastolatków „Śmigło” www.mlodziej.krakow.pl, które współredagują uczniowie klas gimnazjalnych i szkół ponadpodstawowych. Magazyn promuje aktywność społeczną i obywatelską młodzieży, życie bez używek i przemocy. Czasopismo trafia do uczniów 60. krakowskich gimnazjów.

6. **Poradnik „Młody Kraków”**. Edukację obywatelską młodzieży uzupełnia Poradnik „Młody Kraków”. Książeczka, pomaga młodym ludziom stawiać pierwsze kroki w dorosłym życiu, zrozumieć świat instytucji miejskich i wymagań związanych z zakładaniem firmy czy poszukiwaniem pracy. Przez wiele lat Poradnik otrzymywał każdy krakowski 18-latek wraz z pierwszym dowodem osobistym. Obecnie Poradnik otrzymują uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych.
7. **„Juliada”** to letnia impreza sportowo-rekreacyjna, dzięki której młodzi ludzie mogą poczuć, że Kraków im ufa i chce, by czuli się jego współgospodarzami. Młodzież rywalizuje m.in. w piłce ręcznej, siatkówce, piłce nożnej, koszykówce, tenisie stołowym, badmintonie. Od kilku lat „Juliada” realizowana jest w obiektach nowoczesnego centrum sportowo-rekreacyjnego Com – Com Zone w Nowej Hucie.

W celu budowanie postawy przedsiębiorczej wśród młodzieży Gmina Miejska Kraków:

- a) dofinansowuje realizację dodatkowych godzin doradztwa zawodowego w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych,
- b) realizuje projekt Krakowskiej Szkoły Doradztwa Zawodowego, w ramach którego współpracują Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 w Krakowie oraz Centrum Pedagogiki i Psychologii Politechniki Krakowskiej.
- b) Na platformie moodie utrzymywane jest „Informacyjne Centrum Edukacji Przedsiębiorczej, www.zso.um.krakow.pl/forum. jako forum służące wymianie doświadczenia między szkołami, którego celem jest uatrakcyjnienie prowadzonych w szkołach zajęć z zakresu edukacji przedsiębiorczej.
- c) Wydział Edukacji UMK współdziała przy realizacji zadań z zakresu promocji przedsiębiorczości w krakowskich szkołach ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych poprzez upowszechnianie na Portalu Edukacyjnym Miasta Krakowa informacji o następujących wydarzeniach: Targi Edukacyjne - Festiwal Zawodów, „Styczniowe spotkania gimnazjalistów”, Prezentacje Nowohuckich Szkół Ponadgimnazjalnych i „Krakowski Tydzień Zawodowców”.

Zgodnie z zapisami uchwały Nr XXXI/525/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 2 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia **Programu Rozwoju Sportu w Krakowie na lata 2016 – 2019** (zm. uchwałą Nr LVIII/1233/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 23 listopada 2016 r.) realizowanych jest przez Miasto wiele sportowych działań skierowanych do młodych mieszkańców Krakowa. Zajęcia będące darmową ofertą spędzania wolnego czasu realizowane są poprzez następujące Miejskie Programy Sportowe:

- a) Krakowska Akademia Siatkarska;
- b) Mój Trener;
- c) Sport przeciw wykluczeniom;
- d) Animator Sportu;
- e) Lekkoatletyka dla każdego – Młodzieżowe spotkania z Lekką Atletyką;
- f) Rugby dla każdego;
- g) Krakowska Olimpiada Młodzieży.
- h) Szczypiornista Szkoła;
- i) Krakowska Basketmania;
- j) Krakowska Olimpiada Młodzieży;

- k) Tańczę w Krakowie;
- l) Akademia Przedszkolaka;
- m) Akademia Młodych Orłów.

Uzupełnieniem bezpłatnej oferty sportowych zajęć pozalekcyjnych jest działalność Miejskich Placówek Sportowych takich jak: Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Kraków „Wschód”, Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Kraków „Zachód” i Krakowski Szkolny Ośrodek Sportowy. Głównym ich celem jest kształtowanie i rozwijanie uzdolnień sportowych dzieci i młodzieży poprzez: podnoszenie sprawności fizycznej, kształtowanie nawyków czynnego wypoczynku i udział w bezpłatnych zajęciach sprzyjających rozwojowi fizycznemu wychowanków.

Ponadto Miasto rokrocznie wspiera wiele projektów inicjowanych przez kluby i organizacje sportowe w ramach konkursów na realizację zadań własnych Gminy Miejskiej Kraków w zakresie sprzyjania rozwojowi sportu dzieci i młodzieży (uchwała Nr LVIII/1234/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 23 listopada 2016 roku w sprawie określenia warunków i trybu udzielania i rozliczania dotacji służących sprzyjaniu rozwojowi sportu w Krakowie oraz kontroli ich wykorzystania), dotacji na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, udzielanych na warunkach i w trybie z ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz organizuje własne wydarzenia sportowo-rekreacyjne.

Wydział Sportu Urzędu Miasta Krakowa i Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie organizują szkolenia pt. "Profilaktyka uzależnień wśród dzieci i młodzieży poprzez sport i edukację", które skierowane do nauczycieli z krakowskich szkół oraz trenerów i instruktorów sportowych współpracujących z Gminą Miejską Kraków w ramach realizacji wspólnych projektów sportowych m.in. klubów sportowych, krakowskich szkolnych ośrodków sportowych oraz międzyszkolnych ośrodków sportowych.

Rozdział V. Analiza SWOT

<p>Silne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - szeroka oferta rozwojowa i edukacyjna dla młodych ludzi, - miasto atrakcyjne dla młodych ludzi pod kątem rozwoju edukacyjnego i zawodowego, - duża pula programów UMK skierowana do młodzieży, zwłaszcza samorządów szkolnych, - bogata i zróżnicowana oferta kulturalna Krakowa, - działalność Młodzieżowej Rady Miasta, - istnienie Miejskiego Programu dla Młodzieży. 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpłatnych przestrzeni dla młodzieży do spędzania wolnego czasu, - nierówności społeczne – brak dostępu do wysokiej jakości edukacji dla niektórych grup, - młodzież dorasta w homogenicznym otoczeniu, brak kontaktów młodzieży z różnorodnymi grupami, - niskie poczucie bezpieczeństwa w szkole i przestrzeni publicznej, zwłaszcza dziewcząt - poczucie braku wpływu na rozwój miasta.
<p>Potencjał</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kraków miastem wielokulturowym, międzynarodowe projekty, obecność turystów - bogata oferta kulturalna miasta 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - niska podmiotowość młodzieży, - brak postawy altruistycznej/bycia potrzebnym, konsumpcjonizm, indywidualizm,

<ul style="list-style-type: none"> - rozwinięta infrastruktura - placówki wsparcia dziennego, domy kultury i biblioteki, - młodzi ludzie mają potrzebę spotkania, - część młodzieży kładzie nacisk na samorozwój i zdobywanie kompetencji, - potencjał tkwiący w NGO-sach i organizatorach wolontariatu, możliwości międzynarodowych, - młodzi cenią więzi rodzinne – szansa dla programów międzygeneracyjnych, - znaczenie nauczycieli szkolnych jako informatorów o działaniach, - wykorzystanie wiedzy międzypokoleniowej, w tym między grupami wiekowymi młodzieży (w tym potencjału studentów), - potencjał narzędzi online i kompetencje młodzieży w używaniu tych narzędzi, umiejętność szybkiego wyszukiwania informacji i wykorzystywania ich w praktyce. 	<ul style="list-style-type: none"> - niskie kompetencje komunikacyjne młodzieży i zrozumienia złożonych stanów emocjonalnych, co może powodować konflikty i być barierą do dialogu, - duże zanurzenie w świecie online, - dojeżdżająca młodzież nie bierze pełnego udziału w życiu miasta, - brak przepływu informacji o działaniach na rzecz młodzieży i problemy z dotarciem do młodzieży.
--	--

Rozdział VI. Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu jest młodzież mieszkająca, ucząca się lub pracująca w Krakowie z wieku 13-26 lat, ze szczególnym naciskiem na młodzież w wieku szkolnym⁴².

Liczba młodzieży w wieku 13-24 lata mieszkającej w Krakowie wynosi ponad 77 tysięcy, co stanowi około 10% mieszkańców Krakowa. Dodatkowo jeżeli doliczyć należy do tej liczby młodzież uczącą się w Krakowie, a mieszkającą poza granicami miasta lub niezameldowaną – zwłaszcza studentów, daje to około **200,000 osób**.

Drugą grupą docelową programu są osoby pracujące z młodzieżą – te, które na co dzień pracują z osobami w wieku 13-26 lat, przede wszystkim: nauczyciele, pracownicy świetlic szkolnych, pracownicy instytucji, tj. jak biblioteki, domu kultury, kluby młodzieżowe, pracownicy organizacji, które działają na rzecz młodzieży.

Rozdział VII. Cel główny, cele szczegółowe oraz zadania Programu

⁴² CEAPP 2017: 6 „działania miasta Krakowa, podejmowane dotychczas w ramach programu Młody Kraków – w razie ich kontynuacji – powinny być adresowane przede wszystkim do uczniów gimnazjów (a w przyszłości starszych klas szkół podstawowych) oraz liceów, a ich zadaniem powinno być uzupełnianie i rozszerzanie podstawowej oferty edukacyjnej (szczególnie w tych jej obszarach, w których sama młodzież dostrzega deficyty, tj. np.: edukacja obywatelska, edukacja medialna, kształcenie postaw przedsiębiorczych czy przywódczych).”

Celem głównym Programu jest stworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu miasta młodzieży, mieszkającej, uczącej się lub pracującej w Krakowie oraz wzmacnianie u niej postaw zaangażowania obywatelskiego, przedsiębiorczości i otwartości na innych.

Realizowany poprzez cele szczegółowe:

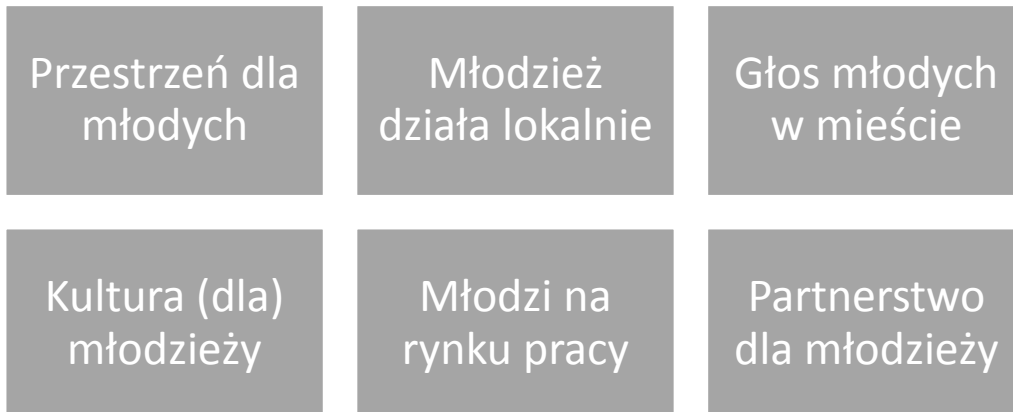
- 1) PRZESTRZEŃ DLA MŁODYCH. Poszerzenie dostępu do oferty rozwojowej i edukacyjnej młodzieży oraz wyrównywanie szans rozwojowych i edukacyjnych młodzieży z różnych środowisk,
- 2) MŁODZIEŻ DZIAŁA LOKALNIE. Budowanie postawy obywatelskiej oraz współodpowiedzialności za szkołę, dzielnicę i miasto,
- 3) GŁOS MŁODYCH W MIEŚCIE. Tworzenie warunków dla młodzieży do wyrażania swoich opinii na temat rozwoju miasta oraz współtworzenia działań i polityk miejskich,
- 4) KULTURA (DLA) MŁODZIEŻY. Poszerzenie dostępu do kultury dla młodzieży oraz tworzenie warunków do tworzenia kultury przez młodzież,
- 5) MŁODZI NA RYNKU PRACY. Budowanie postawy przedsiębiorczej wśród młodzieży oraz zachęcanie do uczestnictwa w życiu społecznym poprzez pracę,
- 6) PARTNERSTWO DLA MŁODYCH. Budowanie sieci współpracy instytucji i osób pracujących z młodzieżą oraz docenianie pracy oraz podnoszenie kompetencji osób pracujących z młodzieżą i zaangażowanych w budowanie postaw obywatelskich młodzieży.

tak aby:

- 1) dzięki przyjaznej i bezpiecznej przestrzeni miejskiej jak największej młodych ludzi mogło rozwijać pasje, zdobywać wiedzę i umiejętności, uczyć się współpracy z rówieśnikami oraz innymi mieszkańcami miasta, a także być otwartą na różnorodność i wielokulturowość;
- 2) jak największej młodzieży z różnych środowisk aktywnie włączało się w życie miasta, uzyskiwało kompetencje społeczne i obywatelskie;
- 3) młodzież miała poczucie wpływu na swoje najbliższe otoczenie, aktywność w szkole, dzielnicy i rozwój miasta, a także posiadała umiejętność korzystania z narzędzi partycypacji społecznej;
- 4) jak największej młodych ludzi mogło uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych oraz współtworzyć kulturę miasta;
- 5) młodzi mieszkańcy Krakowa, kończący naukę w szkole ponadpodstawowej twórczo odnajdywali się na rynku pracy oraz tworzyli kulturę przedsiębiorczości;
- 6) instytucje, organizacje, grupy i osoby pracujące na rzecz młodzieży poprzez wymianę informacji oraz umiejętności wspierały swoje wysiłki, przyczyniając się do podnoszenia jakości oferty kierowanej do osób młodych.

Oferowane działania powinny być otwarte dla młodzieży z różnych szkół i środowisk, i wyrównywać szanse rozwojowe i edukacyjne.

Zadania programu

- 1. PRZESTRZEŃ DLA MŁODYCH. Poszerzenie dostępu do oferty rozwojowej i edukacyjnej młodzieży oraz wyrównywanie szans rozwojowych i edukacyjnych młodzieży z różnych środowisk, poprzez:**
 - 1.1. Stworzenie otwartych moderowanych przestrzeni dla młodzieży w każdej dzielnicy.
 - 1.2. Stworzenie miejsc do spotkań w plenerze z przyjazną infrastrukturą.
 - 1.3. Poszerzenie oferty bezpłatnych zajęć pozaszkolnych dla młodzieży, w tym zajęć sportowych i na świeżym powietrzu.
 - 1.4. Integrację krakowskiego środowiska młodzieżowego podczas wydarzeń miejskich, integrujących szkoły o różnym profilu, poprzez realizację projektów międzyszkolnych.
 - 1.5. Tworzenie przestrzeni do spotkań o charakterze wielokulturowym, np. poprzez współpracę międzynarodową szkół, organizacji i grup młodzieży.
 - 1.6. Podnoszenie kompetencji młodych ludzi do kreatywnej i bezpiecznej aktywności w Internecie oraz podnoszenie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z aktywnością w Internecie i metod radzenia sobie w takich sytuacjach osób pracujących z młodzieżą.
- 2. MŁODZIEŻ DZIAŁA LOKALNIE. Budowanie postawy obywatelskiej oraz współodpowiedzialności za szkołę, dzielnicę i miasto, poprzez:**
 - 2.1. Tworzenie możliwości realizacji projektów obywatelskich w mieście poprzez młodzieżowe grupy nieformalne, grupy młodzieży ze szkół, świetlic i klubów, oraz placówek wsparcia dziennego.
 - 2.2. Wspieranie działalności samorządów uczniowskich.
 - 2.3. Promowanie wolontariatu.
 - 2.4. Budowanie postaw obywatelskich i liderkich wśród młodzieży, np. u najmłodszych uczniów poprzez działania aktywizujące w świetlicach szkolnych.
 - 2.5. Kształtowanie otwartości młodych ludzi na różnorodność oraz budowanie zaufania społecznego; podnoszenie kompetencji młodzieży z zakresu komunikowania się, rozwiązywania konfliktów, negocjacji.
- 3. GŁOS MŁODYCH W MIEŚCIE. Tworzenie warunków dla młodzieży do wyrażania swoich opinii na temat rozwoju miasta oraz współtworzenia działań i polityk miejskich, poprzez**

- 3.1. Promowanie aktywnego udziału w działaniach wykorzystujących narzędzia partycypacyjne tj. budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, angażując szkoły oraz nauczycieli, placówki wsparcia dziennego i kluby młodzieżowe.
 - 3.2. Wspieranie działalności Młodzieżowej Rady Miasta na rzecz środowiska młodzieżowego, wzmacnianie jej reprezentywności.
 - 3.3. Tworzenie kanałów komunikacji z młodzieżą w zakresie informowania o wydarzeniach dla niej dostępnych oraz o życiu miasta.
- 4. KULTURA (DLA) MŁODZIEŻY. Poszerzenie dostępu do kultury dla młodzieży oraz tworzenie warunków do tworzenia kultury przez młodzież, poprzez:**
- 4.1. Organizowanie programów i wydarzeń wspierających młodych twórców w różnych dziedzinach sztuki.
 - 4.2. Zwiększanie dostępności oferty kulturalnej, szczególnie dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.
 - 4.3. Uwzględnienie młodzieży jako grupy odbiorców w realizowanych programach i wydarzeniach.
- 5. MŁODZI NA RYNKU PRACY. Budowanie postawy przedsiębiorczej wśród młodzieży oraz zachęcanie do uczestnictwa w życiu społecznym poprzez pracę, poprzez:**
- 5.1. Promocję postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży.
 - 5.2. Organizowanie wydarzeń i spotkań przybliżających młodym ludziom rynek pracy w kontekście wyboru zawodu czy ścieżki kariery.
- 6. PARTNERSTWO DLA MŁODYCH. Budowanie sieci współpracy instytucji i osób pracujących z młodzieżą oraz docenianie pracy oraz podnoszenie kompetencji osób pracujących z młodzieżą i zaangażowanych w budowanie postaw obywatelskich młodzieży.**
- 6.1. Docenienie i wspieranie pracy osób, które zaangażowane są w budowanie postaw obywatelskich młodzieży i aktywizację młodzieży, podniesienie prestiżu pracy z młodzieżą.
 - 6.2. Stworzenie „Krakowskiej Sieci dla Młodzieży” - sieci współpracy pomiędzy osobami pracującymi z młodzieżą, szkołami i innymi ośrodkami w celu wymiany wiedzy i doświadczeń - oraz rozpowszechniania informacji na temat miejskich działań na rzecz młodzieży.
 - 6.3. Rozwijanie współpracy międzynarodowej w zakresie polityki młodzieżowej.
 - 6.4. Wspieranie komunikacji i promowanie działań o charakterze międzypokoleniowym.

Rozdział VIII. Realizatorzy Programu

1. Program realizowany jest na podstawie uchwały Rady Miasta.
2. Po stronie Urzędu działania związane z realizacją Programu prowadzą m.in:
 - 1) komórki organizacyjne Urzędu właściwe do spraw:
 - a) społecznych,
 - b) edukacji,
 - c) kultury i dziedzictwa narodowego,
 - d) rozwoju,
 - e) sportu,
 - f) bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego,
 - g) informatyki,

- h) obsługi Rady Miasta,
- i) prasowych
- 2) miejskie jednostki organizacyjne:
 - a) Krakowskie Biuro Festiwalowe.
 - b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - c) Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie,
 - d) Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień
- 3. Komórki oraz miejskie jednostki Urzędu Miasta Krakowa wymienione w ust 2 będą prowadzić działania związane z realizacją Program we współpracy z:
 - 1) ciałami opiniotwórczo-doradczymi funkcjonującymi przy Urzędzie;
 - 2) organizacjami pozarządowymi;
 - 3) placówkami wsparcia dziennego,
 - 4) przedstawicielami klubów sportowych, stowarzyszeń kibiców i innych podmiotów działających w obszarze sportu;
 - 5) szkołami i placówkami oświatowymi, domami kultury, młodzieżowymi domami kultury oraz uczelniami wyższymi;
 - 6) mediami.

Rozdział IX. Nakłady finansowe i źródła finansowania Programu

- 1. Środki finansowe na wykonanie zadań realizowanych w ramach Programu będą planowane corocznie w budżecie miasta Krakowa.
- 2. Na wykonanie zadań realizowanych w ramach Programu będą uruchamiane również środki finansowe różnych podmiotów włączonych do realizacji Programu, w tym m.in.:
 - 1) środki budżetowe państwa;
 - 2) środki budżetu Unii Europejskiej, w tym zwłaszcza Europejskiego Funduszu Społecznego oraz programu Erasmus +;
 - 3) środki organizacji pozarządowych;
 - 4) środki prywatne i sponsorskie;
 - 5) środki innych podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

Rozdział X. Nadzór, ewaluacja i harmonogram realizacji Programu

- 1. Realizację Programu koordynuje i nadzoruje komórka organizacyjna Urzędu wskazana przez Prezydenta Miasta Krakowa.
- 2. Prezydent Miasta Krakowa przedstawia Radzie Miasta Krakowa sprawozdanie z realizacji Programu w terminie do dnia 31 marca następnego roku.
- 3. W ewaluacji Programu biorą udział interesariusze, odbiorcy i wykonawcy programu.

Cele szczegółowe	Nazwa działania/zadania	Produkt	Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Termin realizacji	Źródła finansowania	Deklaracja wyników w poszczególnych latach
<p>PRZESTRZEŃ DLA MŁODYCH.</p> <p>Poszerzenie dostępu do oferty rozwojowej i edukacyjnej młodzieży oraz wyrównywanie szans rozwojowych i edukacyjnych młodzieży z różnych środowisk</p>	<p>1.1 Stworzenie otwartych moderowanych przestrzeni dla młodzieży w dzielnicach.</p>	<p>Opracowanie koncepcji pilotażowej Pracowni Młodych, w tym programu bezpłatnych moderowanych aktywności dla młodzieży</p> <p>Stworzenie pilotażowej Pracowni Młodych</p> <p>Stworzenie dzielnicowych Pracowni Młodych (nowych lub zintegrowanych z działającymi instytucjami)</p>	<p>MS</p>	<p>Młodzieżowe domy kultury, Biblioteki, domy kultury.</p> <p>MOPS (PAL)</p> <p>EK, MOPS, KD</p> <p>NGO/KDO</p>	<p>2019</p> <p>2020</p> <p>2021-2023</p>	<p>Budżet GMK</p>	<p>Koncepcja pilotażowej Pracowni Młodych, w tym programu bezpłatnych moderowanych aktywności dla młodzieży</p> <p>Stworzenie pilotażowej Pracowni Młodych</p> <p>Stworzenie dzielnicowych Pracowni Młodych w miejscach koncentracji młodzieży</p>
	<p>1.2 Stworzenie miejsc do spotkań w plenerze z przyjazną infrastrukturą</p>	<p>Opracowanie projektu koncepcyjnego przestrzeni do spędzania wolnego czasu w plenerze</p> <p>Stworzenie miejsc do spotkań w plenerze np. w parkach krakowskich oraz na bulwarach na podstawie projektów.</p>	<p>MS</p>	<p>ZZM, KD, KBF, MOPS, EK</p> <p>MOPS (PAL), domy kultury, biblioteki, młodzieżowe domy kultury</p>	<p>2020</p> <p>2023</p>	<p>Budżet GMK</p>	<p>Opracowanie projektu</p> <p>Stworzenie 5 przestrzeni do spędzania czasu na świeżym powietrzu w formule ogrodów coworkingowych.</p> <p>Organizowanie co najmniej raz w roku imprez o charakterze</p>

			NGO/KDO			integracyjnym w celu tworzenia więzi sąsiedzkich, samodzielnego organizowania przestrzeni przez ludzi w mieście
1.3 Poszerzenie oferty zajęć dla młodzieży w tym zajęć sportowych i na świeżym powietrzu	Uatrakcyjnienie oferty instytucji miejskich np. bibliotek, domów kultury, młodzieżowych domów kultury, oraz programów sportowych i rekreacyjnych promujących aktywne spędzanie czasu na świeżym powietrzu.	KD, SP	Instytucje kultury, Miejskie Placówki Sportowe, Kluby Sportowe, ZZM, MS, młodzieżowe domy kultury	2020	Budżet GMK	Organizacja 5 wydarzeń dla młodzieży w ramach działań istniejących instytucji Organizacja co najmniej 5 miejskich programów sportowych
1.4 Integrację krakowskiego środowiska młodzieżowego podczas miejskich wydarzeń integrujących szkoły o różnym profilu, poprzez realizację projektów międzyszkolnych	Organizacja wydarzeń miejskich integrujących młodzież. Organizacja spotkań z władzami miasta, promocja aktywności obywatelskiej i kultury młodzieżowej (targi aktywności NGO, wolontariatu, dyskusje na tematy miasta, hackhathony, etc.).	MS	EK, szkoły, młodzieżowe domy kultury, SP, MOS KD, instytucje kultury	W trybie ciągłym W trybie ciągłym	Budżet GMK	Organizacja imprezy sportowo-rekreacyjnej (z elementem integracyjnym) Juliada – corocznie udział co najmniej 150 uczestników, w tym osób niepełnosprawnych. Organizacja minimum 2 wydarzeń miejskich dla młodzieży oraz gali promującej wolontariat.

	Otwarte konkursy ofert dla NGO na realizację projektów międzyszkolnych		WR, MCD NGO/KDO			Realizacja do 10 projektów międzyszkolnych rocznie
1.5 Tworzenie przestrzeni do spotkań o charakterze wielokulturowym, np. poprzez współpracę międzynarodową szkół, organizacji i grup młodzieży, a także przeciwdziałanie dyskryminacji i mowie nienawiści.	<p>Szkolenia dotyczące udziału w programach unijnych tj. jak ERASMUS+ wśród uczniów.</p> <p>Wydarzenia promujące wielokulturowość i działania integrujące osoby różnych narodowości mieszkającymi w Krakowie.</p>	MS	EK, Szkoły, uniwersytety, instytucje kultury, NGO/KDO	W trybie ciągłym	Budżet GMK	<p>Organizacja 2 szkoleń dot. udziału w programach unijnych tj. jak ERASMUS+</p> <p>Zorganizowanie co najmniej 1 wydarzenia rocznie w Pracowni Młodych lub w innej instytucji</p>
1.6 Podnoszenie kompetencji młodych ludzi do kreatywnej i bezpiecznej aktywności w Internecie oraz podnoszenie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z aktywnością w	Szkolenia dla nauczycieli, pracowników świetlic, osób pracujących z młodzieżą w zakresie zagrożeń związanych z aktywnością w Internecie oraz uzależnieniami i metod radzenia sobie w takich sytuacjach (wsparcia, interwencji)	MCPU	EK, Szkoły, poradnie psychologiczne, MOPS, placówki wsparcia dziennego, MS, OC	<p>W trybie ciągłym</p> <p>W trybie ciągłym</p>	Budżet GMK	<p>Szkolenie dla grona nauczycielskiego w każdej krakowskiej szkole oraz dla osób pracujących z młodzieżą</p> <p>1 miejska akcja informacyjna dotycząca bezpieczeństwa w sieci</p>

	Interne i metody radzenia sobie w takich sytuacjach osób pracujących z młodzieżą	„Nie daj się złapać w sieć” – działania, akcje, warsztaty i szkolenia dotyczące bezpiecznej aktywności w internecie dla młodzieży „Aktywni i kreatywni w sieci” – działania mające na celu podniesienie aktywnego wykorzystywania przestrzeni w internecie tj. warsztaty z programowania czy projektowania aplikacji mobilnych	MS	NGO/KDO			skierowana do dzieci i młodzieży co roku Do 3 działań promujących kreatywność w sieci (1/rok)
MŁODZIEŻ DZIAŁA LOKALNIE. Budowanie postawy obywatelskiej oraz współodpowiedzialności za szkołę, dzielnicę i miasto	2.1. Tworzenie możliwości realizacji projektów obywatelskich w mieście poprzez młodzieżowe grupy nieformalne, grupy młodzieży ze szkół, świetlic i klubów, oraz placówek wsparcia dziennego	Tworzenie programów grantowych finansujących projekty realizowane w grupach młodzieżowych. Zapewnienie wsparcia dla młodzieży chcących realizować projekty - warsztaty inspirujące do realizacji projektów w szkołach, świetlicach i klubach oraz placówkach wsparcia dziennego; wsparcie mentorskie Włączenie organizacji pozarządowych działających na rzecz młodzieży i liderów młodzieżowych poprzez otwarty konkurs ofert na działania w ramach celów programu	MS	EK, Szkoły, świetlice, KD, domy kultury, MOPS (PAL), placówki wsparcia dziennego, NGO/KDO	2020	Budżet GMK	Realizacja do 20 projektów rocznie przez grupy młodzieżowe Przeprowadzenie szkoleń tworzenia projektów społecznych dla młodzieży Wsparcie 3 mentorów 1 konkurs ofert / rocznie
	2.2. Wspieranie działalności samorządów uczniowskich	Tworzenie programów i projektów wspierających działalność samorządów uczniowskich i ich członków	MS	EK, młodzieżowe domy kultury, Samorządy	W trybie ciągłym	Budżet GMK	Zorganizowanie 150 wydarzeń w ramach SLM, 25 szkół bierze udział w SLM (w ramach edycji) całoroczny konkurs, w ramach którego samorządy mogą

	<p>Przykładowe działanie: „Samorządowa Liga Mistrzów” –</p> <p>Włączenie w działania dot. bezpieczeństwa, rozwiązywania konfliktów, komunikacji i negocjacji dla uczniów etc.</p>		<p>uczniowskie, szkoły</p> <p>OC</p> <p>NGO/KDO</p>			<p>prezentować swoje najlepsze akcje</p> <p>10 działań krakowskich samorządów na rzecz bezpieczeństwa etc. (rocznie)</p>
2.3. Promowanie wolontariatu	<p>Organizacja miejskich wydarzeń promujących wolontariat, przygotowanych we współpracy ze środowiskami studenckimi oraz organizacjami pozarządowymi.</p> <p>Stworzenie koncepcji punktów informacyjnych dotyczących możliwości podejmowania wolontariatu</p>	EK	<p>KDO, szkoły, młodzieżowe domy kultury, MS</p> <p>NGO</p>	W trybie ciągłym	Budżet GMK	<p>Organizacja wydarzenia promującego wolontariat – co najmniej 50 szkół weźmie udział w akcji.</p> <p>Organizacja miejskiego dnia wolontariatu, w którym udział wezmą uczniowie szkół krakowskich (jeden dzień pracy wolontaryjnej w szkole).</p> <p>Stworzenie punktu informacji o wolontariacie</p>
2.4. Budowanie postaw obywatelskich i liderek wśród młodzieży	<p>Stworzenie programów aktywności społecznej skierowanej do uczniów szkół i studentów.</p> <p>Aktywizacja dot. działań w zakresie edukacji obywatelskiej w świetlicach szkolnych (potencjalnie we współpracy z NGO), szkolenia dla nauczycieli świetlic</p>	MS EK	<p>EK, Szkoły</p> <p>MOPS (PAL)</p> <p>NGO/KDO, młodzieżowe domy kultury</p>	W trybie ciągłym	Budżet GMK	<p>Co najmniej 50 uczniów weźmie udział w KAS (rocznie) - szkoła aktywności społecznej dla uczniów szkół ponadpodstawowych Krakowa</p> <p>Przeprowadzenie 5 warsztatów dla pracowników świetlic</p>

	2.5. Kształtowanie otwartości młodych ludzi na różnorodność oraz budowanie zaufania społecznego; podnoszenie kompetencji młodzieży z zakresu komunikowania się, rozwiązywania konfliktów, negocjacji	Organizacja spotkań, wydarzeń skierowanych na różnorodność i wielokulturowość z osobami z różnych kultur i środowisk (także zawodowych); konkurs dotyczący wielokulturowości w Krakowie; edycja magazynu młodzieżowego dot. wielokulturowości	MS	KD, biblioteki EK, szkoły, MOPS (PAL), placówki wsparcia dziennego, poradnia psychologiczna pedagogiczna NGO/KDO	W trybie ciągłym	Budżet GMK	Organizacja do 5 edycji żywej biblioteki Organizacja 1 konkursu nt. wielokulturowości 1 edycja magazynu młodzieżowego z wykorzystaniem mediów społecznościowych
GŁOS MŁODYCH W MIEŚCIE. Tworzenie warunków dla młodzieży do wyrażania swoich opinii na temat rozwoju miasta oraz współtworzenia działań i polityk miejskich	3.1 Promowanie aktywnego udziału w działaniach wykorzystujących narzędzia partycypacyjne tj. budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, angażując szkoły oraz nauczycieli, placówki wsparcia dziennego i kluby młodzieżowe	Zaangażowanie młodych ludzi w promocję Budżetu Obywatelskiego wśród rówieśników Zaangażowanie szkół i samorządów uczniowskich w zgłaszanie projektów do Budżetu Obywatelskiego oraz Inicjatywy lokalnej Działania promujące edukację obywatelską i narzędzia partycypacyjne w szkołach, placówkach wsparcia dziennego i klubach młodzieżowych	MS	EK, szkoły, MOPS (PAL), placówki wsparcia dziennego, NGO/KDO	W trybie ciągłym	Budżet GMK	Co najmniej 10 Młodzieżowych Ambasadorów Budżetu Obywatelskiego Do 10 projektów do budżetu obywatelskiego (rocznie) Kampania społeczna promująca aktywność obywatelską (rocznie)
	3.2 Wspieranie działalności Młodzieżowej Rady Miasta Krakowa (MRMK) na rzecz środowiska młodzieżowego,	Przeprowadzenie ewaluacji pracy MRMK	EK	Młodzieżowa Rada Miasta, MS, BR	W trybie ciągłym od 2019	Budżet GMK	Dokument ewaluacji pracy MRMK

	wzmacnianie jej reprezentatywności	Wypracowanie modelu funkcjonowania MRMK, w tym młodzieżowych rad dzielnic Wsparcie udziału MRMK w ogólnopolskich spotkaniach Rad Młodzieżowych		NGO/KDO Młodzieżowe domy kultury.	2020 W trybie ciągłym		Po zakończeniu ewaluacji Projekt usprawnienia działania MRMK oraz projekt funkcjonowania rad dzielnic. Udział członków MRMK w co najmniej trzech spotkaniach w czasie kadencji
	3.3 Tworzenie kanałów komunikacji z młodzieżą w zakresie informowania o wydarzeniach dla niej dostępnych oraz o życiu miasta	Spotkania tematyczne młodzieży z urzędnikami oraz Radnymi Miasta Krakowa oraz członkami Rad Dzielnic w szkołach i innych instytucjach. Utworzenie kanału komunikacji z młodzieżą z wykorzystaniem nowych technologii np. stworzenie aplikacji pozwalającej na sprawną komunikację z młodzieżą	EK MS	MS, BR. Młodzieżowa Rada Miasta, Rady Dzielnic BI, IT, WR, MCD NGO/KDO	2020 2022	Budżet GMK	10 spotkań tematycznych z Radnymi Miasta rocznie, realizowanych w partnerstwie z młodzieżą. Stworzenie aplikacji – aplikacja mobilna do zgłaszania problemów i wyzwań, i ich rozwiązywania
KULTURA (DLA) MŁODZIEŻY. Poszerzenie	4.1 Organizowanie programów i wydarzeń wspierających młodych	Opracowanie koncepcji wydarzenia kulturalnego - festiwalu, wystaw, pokazów, w ramach których będą mogli	MS	KD, EK, młodzieżowe domy kultury	2019	Budżet GMK	Koncepcja działań „Youth Krakart”

dostępu do kultury dla młodzieży oraz tworzenie warunków do tworzenia kultury przez młodzież	twórców w różnych dziedzinach sztuki	zaprezentować się młodzi twórcy z krakowskich szkół oraz studenci	MS	NGO/KDO	2020		Organizacja 1 festiwalu kultury młodzieżowej
		Organizacja festiwalu kultury młodzieżowej	KD		2020		Wsparcie do 10 wydarzeń w ramach sceny młodych w ramach Programu Rozwoju Kultury.
		Wspieranie działalności artystycznej młodzieży poprzez instytucje tj. biblioteki, domy kultury, Pracownie Młodych (udostępnianie sal/przestrzeni i sprzętu, wsparcie dla pracowników, mentoring etc.), inkubatory kultury i przestrzenie co-workingowe dla twórców kultury.		MS Instytucje kultury NGO/KDO			
	4.2 Zwiększanie dostępności oferty kulturalnej, szczególnie dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym	Opracowanie koncepcji i wdrożenie pilotażowe „Bonu Kulturalnego” – bon na korzystanie z oferty kulturalnej miasta dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym	MOPS	KD, instytucje kultury, biznes	2019	Budżet GMK, biznes	Koncepcja „Bonu kulturalnego”
	4.3 Szersze uwzględnienie młodzieży jako grupy odbiorców w realizowanych programach i wydarzeniach	Przeprowadzenie ewaluacji i uatrakcyjnienie oraz zwiększenie oferty instytucji kultury kierowanej do młodzieży	KD	KD, instytucje kultury KBF NGO/KDO	2020	Budżet GMK	Przeprowadzenie ewaluacji oferty instytucji kultury dla młodzieży. Wypracowanie zmian w 5 wydarzeniach kulturalnych, uwzględniając potrzeby młodzieży
MŁODZI NA RYNKU PRACY. Budowanie	5.1 Promocja postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży	Opracowanie kampanii społecznej promującej postawę przedsiębiorczości wśród młodzieży	MS	EK, Szkoły, przedsiębiorcy Ochotnicze	2019	Budżet GMK	Projekt kampanii społecznej

postawy przedsiębiorczej wśród młodzieży oraz zachęcanie do uczestnictwa w życiu społecznym poprzez pracę		Przeprowadzenie kampanii społecznej promującej postawę przedsiębiorczości wśród młodzieży		Hufce Pracy, WR, GUP	2020		Przeprowadzenie raz do roku kampanii społecznej promującej postawę przedsiębiorczości wśród młodzieży
	5.2 Organizowanie wydarzeń i tworzenie programów przybliżających młodym ludziom rynek pracy w kontekście wyboru zawodu czy ścieżki kariery	Organizacja cyklu spotkań z osobami wykonywującymi różne zawody w szkołach lub innych instytucjach. Rozwijanie współpracy szkół i środowiska biznesowego, poprzez umożliwianie poznania uczniom specyfiki różnych zawodów – wizyty szkoleniowe w firmach; Opracowanie koncepcji mentoringu dla młodzieży wchodzącej na rynek pracy	EK	Szkoły, poradnia psychologiczna, pedagogiczna, przedsiębiorcy	2020 2020	Budżet GMK	Zorganizowanie co najmniej 1 spotkania w szkołach ponadpodstawowych Liczba partnerów /liczba spotkań Koncepcja mentoringu dla młodzieży wchodzącej na rynek pracy
PARTNERSTWO DLA MŁODYCH. Budowanie sieci współpracy instytucji i osób pracujących z młodzieżą oraz docenianie pracy i podnoszenie	6.1 Docenienie i wspieranie pracy osób, które zaangażowane są w budowanie postaw obywatelskich młodzieży i aktywizację młodzieży, podniesienie prestiżu pracy z młodzieżą	Opracowanie we współpracy z osobami pracującymi na rzecz młodzieży koncepcji akcji (konkursu) społecznej, której celem jest docenienie osób pracujących z młodzieżą Konkurs dla osób pracujących z młodzieżą na najlepsze inicjatywy dla młodzieży i z młodzieżą	MS	EK, Szkoły, MOPS, placówki wsparcia dziennego, uniwersytety NGO/KDO	2019 W trybie ciągłym od 2020	Budżet GMK	Akcja społeczna, której celem jest docenienie osób pracujących z młodzieżą oraz rozpoznanie kompetencji osób pracujących z młodzieżą Przyznanie corocznych nagród/ tytułu „Wspieram młodych”

kompetencji osób pracujących z młodzieżą i zaangażowanych w budowanie postaw obywatelskich młodzieży.	6.2 Stworzenie „Krakowskiej Sieci dla Młodzieży” - sieci współpracy pomiędzy osobami pracującymi z młodzieżą, szkołami i innymi ośrodkami w celu wymiany wiedzy i doświadczeń - oraz rozpowszechniania informacji na temat miejskich działań na rzecz młodzieży	Stworzenie „Krakowskiej Sieci dla Młodzieży” (otwarcie podczas konferencji „sieciującej”) Krakowska konferencja dla osób pracujących z młodzieżą oraz inne działania „sieciujące” osoby pracujące z młodzieżą Stworzenie kanału komunikacji np. utworzenie newslettera/listy mailingowej zawierającego aktualne informacje dla osób pracujących z młodzieżą	MS	EK, Szkoły, MOPS, placówki wsparcia dziennego, uniwersytety NGO/KDO	2019 2019 2019	Budżet GMK	Stworzenie „Krakowskiej Sieci dla Młodzieży” Organizacja 1 spotkania w roku Stworzenie interaktywnego kanału komunikacji pomiędzy osobami i instytucjami pracującymi z dziećmi i młodzieżą
	6.3 Rozwijanie współpracy międzynarodowej w zakresie polityki młodzieżowej	Udział w międzynarodowych sieciach współpracy osób zaangażowanych w tworzenie polityki młodzieżowej np. międzynarodowej sieci Intercity Youth (The European Network of Local Departments for Youth Work, Youth Club Association, DYPALL)	MS	EK, MOPS, WR, PT, młodzieżowe domy kultury NGO/KDO	W trybie ciągłym	Budżet GMK	Nie mniej niż 2 wizyty studyjne i spotkania międzynarodowych osób zaangażowanych w tworzenie polityki młodzieżowej
	6.4 Wspieranie komunikacji i promowanie działań o charakterze międzypokoleniowym	Realizacja projektów międzypokoleniowych Pobudzanie współpracy między Pracownikami Młodych a Centrami Aktywności Seniorów poprzez	MS	EK, szkoły, młodzieżowe domy kultury, MOPS, placówki	2019	Budżet GMK	Realizacja nie mniej niż 10 projektów międzypokoleniowych rocznie

		organizację wspólnych wydarzeń i projektów		wsparcia dziennego, uniwersytety NGO/KDO, Centra Aktywności Seniorów			
--	--	--	--	--	--	--	--

Rozdział XI. Wskaźniki monitoringu Programu

Tabela Mierników

Symbol	Definicja	Źródło danych
M1	Liczba mieszkańców Krakowa w wieku 13 – 26 lat z podziałem na dzielnice	Ewidencja mieszkańców
M2	Liczba dzielnicowych Pracowni Młodych w miejscach koncentracji młodzieży	Sprawozdanie z realizacji programu
M3	Miejsca (przestrzenie) do spędzania czasu na świeżym powietrzu w formule ogrodów coworkingowych	Sprawozdanie z realizacji programu
M4	Liczba uczestników w imprezie sportowo-rekreacyjnej Juliada	Sprawozdanie z realizacji programu
M5	Szkolenia dot. udziału w programach unijnych np. ERASMUS+	Sprawozdanie z realizacji programu
M6	Projekty zrealizowane przez grupy młodzieżowe	Sprawozdanie z realizacji programu
M7	Konkurs ofert dla NGO rocznie na aktywizację społeczną młodzieży	Sprawozdanie z realizacji programu
M8	Całoroczny konkurs, w ramach którego samorządy mogą prezentować swoje najlepsze akcje	Sprawozdanie z realizacji programu
M9	Miejski dzień wolontariatu, w którym udział wezmą uczniowie szkół krakowskich	Sprawozdanie z realizacji programu
M10	Liczba wydarzeń kulturalnych adresowanych do młodzieży	Sprawozdanie z realizacji programu
M11	Liczba uczestników Krakowskiej Akademii Samorządności (rocznie)	Sprawozdanie z realizacji programu
M12	Projekty złożone przez młodzież do budżetu obywatelskiego (rocznie)	Sprawozdanie z realizacji programu
M13	Spotkania tematyczne z Radnymi Miasta rocznie, realizowanych w partnerstwie z młodzieżą	Sprawozdanie z realizacji programu
M14	Kampania społeczna w roku promująca postawę przedsiębiorczości wśród młodzieży	Sprawozdanie z realizacji programu
M15	Spotkania w szkołach ponadpodstawowych z osobami różnych zawodów	Sprawozdanie z realizacji programu

Tabela Wskaźników kontekstowych

Symbol	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa
W1	Liczba młodzieży uczestniczącej w dzielnicowych Pracowniach młodych w stosunku do liczby młodzieży w danej dzielnicy w roku	Min. 5%
W2	Liczba samorządów uczniowskich uczestniczących Samorządowej Lidze Mistrzów w stosunku do liczby samorządów uczestniczących w Samorządowej Lidze Mistrzów w roku poprzednim	Min.60%
W3	Liczba projektów młodzieżowych zrealizowanych w stosunku do liczby projektów młodzieżowych zrealizowanych w roku poprzednim	Min. 60%
W4	Liczba projektów do Budżetu Obywatelskiego zgłoszonych przez młodzież w stosunku do liczby projektów zgłoszonych przez młodzież do Budżetu Obywatelskiego w roku poprzednim	Min. 60 %
W5	Liczba wydarzeń kulturalnych dla młodzieży w stosunku do liczby wydarzeń kulturalnych dla młodzieży zrealizowanych w roku poprzednim	Min. 60%
W6	Liczba spotkań z osobami wykonującymi różne zawody w szkołach lub innych instytucjach do liczby spotkań z osobami wykonującymi różne zawody zrealizowanych w roku poprzednim	Min. 60%
W7	Liczba inicjatyw zgłoszonych do konkursu dla osób pracujących z młodzieżą na najlepsze inicjatywy dla młodzieży i z młodzieżą w stosunku do liczby inicjatyw zgłoszonych do konkursu w roku poprzednim	Min. 60 %

Opis Ryzyk:

Niewystarczająca aktywność młodzieży	4
Mała liczba NGO zainteresowanych uczestnictwem w otwartych konkursach ofert	4
Brak zgłoszonych przez młodzież projektów do Budżetu Obywatelskiego	4
Mała liczba samorządów uczniowskich zainteresowana uczestnictwem w samorządowej Lidze Mistrzów	4

